

**Miljödepartementet
103 33 Stockholm**

Stockholm, 2021-03-16

**Remiss av Naturvårdsverkets förslag till revideringar av Miljöledningsförordningen
NV-02142-20**

Sammanfattning

KTH ställer sig positiv till en översyn av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter. KTH anser dock att flera av Naturvårdsverkets förslag till revideringar av förordningen leder till att regeringsuppdragets syfte inte kommer att uppnås. Vissa av de föreslagna förändringarna kommer inte att bidra till att stärka miljöledningsarbetet i staten.

KTH:s ställningstagande och skäl därtill

4.1.1 Bemyndigande om föreskriftsrätt till Naturvårdsverket

KTH ställer sig positiv till att Naturvårdsverket ges föreskriftsrätt så att rapporteringskraven regleras via en föreskrift istället för i en bilaga till förordningen. På så sätt kan Naturvårdsverket ändra i rapporteringskraven utifrån hur myndigheternas miljöledningsarbete utvecklas över tid och rum.

4.1.2 Förtydligande av Naturvårdsverkets ansvar enligt förordningen

KTH ställer sig positiv till att Naturvårdsverkets redovisning till regeringen ändras från att benämnas en "sammanfattning" till att den mer avser en uppföljning. Detta under förutsättning att de uppgifter som rapporteras av myndigheterna bedöms vara tillräckligt omfattande för att Naturvårdsverket ska kunna föreslå till regeringen väl grundande åtgärdsförslag som driver myndigheternas miljöledningsarbete framåt. I dagsläget är statistikuppgifter som myndigheter redovisar i vissa fall inte jämförbara och därmed svåra att följa upp och utvärdera. Det gäller också för hur mål och åtgärder redovisas av myndigheterna och vilka effekter och vilken måluppfyllelse som uppnåtts.

4.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan

KTH anser att både den direkta och indirekta miljöpåverkan ska ingå i miljöledningssystemet och redovisas på ett enhetligt sätt.

För KTH som lärosäte har den indirekta miljöpåverkan genom utbildning, forskning och samverkan den största betydande miljöpåverkan och den direkta miljöpåverkan från den egna verksamheten är mindre. Kunskapen som studenter får och som forskare har, kommer att ha en avgörande roll för miljö och hållbar utveckling i framtiden.

KTH anser att genom exkludera den indirekta miljöpåverkan så urholkas och försvagas miljöarbetet snarare än att det stärks. En risk finns att det leder till stuprörstänk som kan leda till ineffektiva arbetssätt genom att skapa olika hantering- och rapporteringssystem. Behovet för att hantera samhällets utmaningar inkl. miljö- och klimatfrågor kräver en helhetssyn.

KTH anser att miljöledningsförordningen inte skulle vara i överensstämmelse med nationella och internationella miljöledningsstandarder inom området om endast den direkta miljöpåverkan skulle ingå i miljöledningsförordningen.

KTH föreslår att Naturvårdsverket bör genom en ökad vägledning stödja de myndigheter som har svårigheter med att beskriva sin indirekta miljöpåverkan och undanta myndigheterna inom miljömållssystemet att redovisa sin indirekta miljöpåverkan inom ramen för miljöledningsförordningen.

KTH anser att Naturvårdsverket förslag att det ska av förordningstexten 3§ framgå att en myndighet ska inom ramen för sitt ordinarie uppdrag ha ett miljöledningssystem som integrerar miljöhänsyn i *hela* myndighetens verksamhet, är motsägelsefullt. Detta mot bakgrund av att miljöledningssystemet enligt Naturvårdsverkets förslag endast ska omfatta den direkta miljöpåverkan.

4.2.4 Nya definitioner och begrepp

KTH anser att begrepp som indirekt och direkt miljöpåverkan inte bör används då det upplevs som svårt och krångligt att definiera och avgränsa i en verksamhet. Istället bör de begrepp som finns inom ramen för nationella och internationella miljöledningsstandarder användas som beskriver att den betydande miljöpåverkan som verksamheten har rådighet över ska hanteras inom ramen för miljöledningssystemet.

KTH ställer sig positiv till införande av begreppet livscykelperspektiv i miljöledningsförordningen och att det gäller bedömning av miljöpåverkan i miljöutredningen och vid myndighetens inköp av varor och tjänster. KTH ställer sig dock tveksam till definitionen då det är otydligt vad som gäller för om det är en produkt eller en tjänst som köps in. Det behöver också tydliggöras om upphandling ska ses som en direkt eller indirekt miljöpåverkan om dessa begrepp fortsättningsvis ska användas.

4.2.5 Hänvisning till EMAS och ISO 14001-standard utgår

KTH föreslår att den tidigare hänvisningen ersätts i förordningen med en hänvisning till att EMAS och ISO 14001 ska användas som vägledningsdokument i tolkningen hur myndigheternas miljöledningssystem ska utformas. Naturvårdsverket skulle därmed inte behöva ta fram en egen vägledning som bygger på miljöledningsstandarden. KTH och andra myndigheter som är miljöcertifierade kan genom sin certifiering visa att de följer den vägledning som hänvisas till i förordningen och som motsvarar "Best practice" på nationell och internationell nivå.

4.2.6 Förtydliganden av förordningen i förhållande till ISO-standard 14001: 2015

KTH anser att det är bra att förtydliganden sker av förordningen i förhållande till miljöledningstandarden ISO 14001. KTH anser dock att en hänvisning i första hand bör ske enligt punkt 4.2.5. Om förtydliganden sker i förordningen bör det också ske utifrån EMAS som till skillnad från ISO 14001 ställer krav på att det ska finnas en miljöredovisning.

Naturvårdsverket anser att det i förordningen inte behöver regleras de krav som i ISO 14001 ställs på risker och möjligheter samt kravet på omvärlds- och intressentanalyser. KTH anser att det i förordningen bör finnas en hänvisning till att risker ska hanteras inom ramen förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll. Denna förordning hanterar dock endast risker varvid hanteringen av "möjligheter" som finns med som krav i ISO 14001 inte kommer att finnas med i miljöledningsförordningen.

Naturvårdsverket anser att det inte finns något behov av att reglera intressentperspektivet. Detta motiveras bland annat mot bakgrund av skillnaden mellan ISO 14001-standardens och miljöledningsförordningens målgrupper. KTH ställer sig frågade till detta resonemang och ber om ett förtydligande.

KTH har tidigare föreslagit under punkt 4.2.5 att det bör finnas en hänvisning i miljöledningsförordningen till ISO 14001 och EMAS som vägledningsdokument. Om detta finns med så behöver inte ovanstående krav från ISO 14001 regleras i förordningen.

4.2.7 Krav på handlingsplan utgår

KTH anser att handlingsplaner har en viktig funktion i miljöledningssystemet för att säkerställa att åtgärder vidtas för att nå de beslutande målen. KTH anser att det är bra att integrering sker i myndighetens ordinarie styrmodell, men om ordinarie styrmodell inte är så bra och så välutvecklad så kommer möjligheterna att följa upp arbetet på ett systematiskt sätt att bli sämre. KTH anser att det viktigaste inte är att begreppet "handlingsplan" finns med i miljöledningsförordningen utan att det finns krav på i förordningen att åtgärder, ansvarig och tidpunkt för genomförandet finns beslutat av ledningen.

4.3.1 Stärkt integrering av miljöarbetet och ständig förbättring

KTH ställer sig positiv till att kraven på rapportering enligt förordningen kompletteras med frågor om det systematiska miljöarbetet, årliga interna miljörevisioner, myndighetens årliga genomgång av miljöledningsarbetet och uppföljning av resultatet. Det är också positivt att myndighetens miljömål årligen ska ses över och vid behov uppdateras samt att det tydliggörs att de ska bidra till de globala målen för hållbar utveckling. KTH anser också att det av förordningen bör framgå att åtgärder som beslutats för att nå målen årligen ska ses över och vid behov uppdateras.

KTH ställer sig positiv till förslaget på en starkare koppling till myndighetens årliga arbete med att planera, genomföra och följa upp verksamheten. Det förutsätter dock att det finns en väl fungerande styrmodell inom myndigheten. KTH anser att det alltid finns för och nackdelar med att integrera tvärgående frågor i verksamhetens styrprocesser.

KTH anser att det är positivt att de nya frågorna som myndigheterna ska rapportera utifrån ger information om ledningens engagemang och en myndighets ambitioner till ständig förbättring. Ledningens engagemang på olika nivåer i verksamheten bedöms vara en grundförutsättning för ett fungerande arbete. KTH anser att det också bör lyftas fram medarbetarens roll och de ansvar som var och en som arbetar på KTHs uppdrag har gällande att beakta miljöfrågorna i de dagliga arbetsuppgifterna.

KTH anser dock att det bör övervägas om kravet på rapportering till Naturvårdsverket skulle kunna ersättas av en miljö- och hållbarhetsredovisning. Idag finns det krav på en hållbarhetsredovisning för statliga bolag.

4.3.2 Ny fråga om resurshushållning och avfallshantering

KTH ställer sig positiv till att Naturvårdsverket föreslår att bedömning ska göras utifrån en produkts hela livscykel från inköp till avfallshantering. Härmed ges stöd för uppföljning av myndigheternas resurshushållning och avfallshantering via i bilagan till förordningen.

4.3.3 Miljöhänsyn i alla steg av inköpsprocessen

KTH ställer sig positiv till att i miljöledningsförordningen samt rapporteringskraven i bilagan justeras för att stödja och tydliggöra myndigheternas miljöhänsynstagande i inköpsprocessens samtliga tre faser; som omfattas av förberedelsefasen; upphandlingsfasen och realiseringsfasen.

4.3.4 Ökade krav på miljöanpassning och utsläppsminskning

KTH ställer sig positiv till att 15 § i miljöledningsförordningen delas upp i två delar. Det leder till en ökad tydlighet och underlättar arbetet med att ta fram mål och åtgärder samt följa upp dessa frågor. Uppdelningen innebär att en del ska stödja en miljöanpassning av KTH:s verksamhet utifrån bästa möjliga teknik, vilket kan inkludera t.ex. IT för energieffektivisering, och beteendeförändringar. Den andra delen föreslås fokusera på att stödja KTH:s systematiska arbete för att begränsa miljöpåverkan från tjänsteresor samt vid användning av maskiner och fordon för övriga transporter i myndighetens verksamhet.

4.4.4 Justerad uppföljning av miljöarbetets effekter

KTH ställer sig positiv till de justeringar som föreslås inom områdena; tjänsteresor, transporter, energianvändning och miljökrav i upphandling. KTH anser att vägledningen kring dessa områden bör utvecklas i samverkan med myndigheterna för att öka transparens och jämförbarhet samt för att myndigheterna ska kunna jämföra sig med varandra.

KTH föreslår att en ny indikator skulle kunna användas för upphandling. Den innebär att myndigheten ska redovisa antalet tilldelade avtal med miljökrav av det totala antalet tilldelade avtal samt hur många av dessa avtal som under avtalstiden följts upp avseende ställda miljökrav.

Detta remissvar har tagits fram av hållbarhetschef Kristina von Oelreich med stöd från medarbetare inom KTH Sustainability Office och upphandlingschefen Åsa Sundqvist Olsson.

Sigbritt Karlsson
Rektor